

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно разпространението с търговска цел на спътникови данни от наблюдение на Земята“

COM(2014) 344 final — 2014/0176 (COD)

(2015/C 012/09)

Докладчик: г-н McDonogh

На 17 юли 2014 г. Европейският парламент и на 18 юли 2014 г. Съветът на Европейския съюз решиха, в съответствие с член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно разпространението с търговска цел на спътникови данни от наблюдение на Земята“

COM(2014) 344 — 2014/0176 (COD).

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 23 септември 2014 г.

На 502-рата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 октомври 2014 г. (заседание от 15 октомври), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 151 гласа „за“, 1 глас „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Темата на предложената директива е от решаващо значение за Европейския съюз. Бъдещето на световните дела и благополучието на европейските граждани ще бъдат определени в значителна степен от контрола и използването на данните за света, в който живеем. Понастоящем тези данни се създават и контролират до голяма степен от Съединените щати и други страни извън ЕС. От жизненоважно значение е Европа да разгърне космическата си програма и генерирането и разпространяването на данни от наблюдението на земята, за да може ЕС да навакса изоставането си и да се превърне в лидер в този толкова важен отрасъл.

1.2 Комитетът подкрепя категорично създаването на ясна регулаторна рамка с цел улесняване на развитието на космическата индустрия в Европа и използването на данни от наблюдението на земята в подкрепа на устойчивия растеж и благосъстоянието на европейските граждани. Затова ЕИСК приветства съобщението от Комисията във връзка с предложението за директива относно разпространението с търговска цел на спътникови данни от наблюдение на Земята.

1.3 Комитетът приветства съобщението и в по-широкия контекст на европейската космическа политика, която е от жизненоважно значение за бъдещия просперитет и сигурност на ЕС и за осъществяването на концепцията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, залегнала в стратегията „Европа 2020“⁽¹⁾.

1.4 Освен това Комитетът изразява съгласието си с Комисията относно необходимостта от директива с цел установяване на прозрачна, справедлива и съгласувана правна уредба, за да се осигури правилното функциониране и развитие на вътрешния пазар за космически продукти и услуги и по-специално да се създаде обща рамка за разпространението на спътникови данни с висока разделителна способност (СДВРС).

⁽¹⁾ „Европа 2020“ — Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, COM(2010) 2020.

1.5 Комитетът счита разпоредбите на директивата за задоволителни. Тяхната цел е да се създаде стандарт на Европейския съюз за търговското разпространение на СДВРС.

1.6 ЕИСК смята обаче, че развитието на търговска космическа индустрия в Европа протича твърде бавно и че повече работни места и богатство, основаващи се на космическите технологии и данни, можеха да бъдат създадени по-рано. Комитетът призовава Комисията да ускори разработването на политиките, както и на законодателна уредба относно космическия сектор с цел насърчаване на сигурността, безопасността, устойчивостта и икономическото развитие на космическия сектор и гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар за космически продукти и услуги.

1.7 Комитетът застъпва категорично позицията, че провежданата политика трябва да подкрепя по-добре МСП във всичките 28 държави — членки на ЕС, които се опитват да се конкурират и да разширяват присъствието си на пазара за данни от наблюдение на Земята. По-конкретно Комитетът би желал да види политики, насочени към премахване на необоснованите бариери на вътрешния пазар, свързани с минимален финансов мащаб, което се отразява особено отрицателно върху МСП.

1.8 ЕИСК би желал да бъдат изготвени предложения за политика за европейски обществени поръчки в подкрепа на развитието на търговския космически сектор, който зависи до голяма степен от институционалните обществени поръчки.

1.9 Освен това Комитетът би желал да бъдат разработени политики, насърчаващи формирането на повече специалисти с висше образование в областта на космическата индустрия — инженери, специалисти в областта на ИКТ и бизнес мениджмънта, особено що се отнася до бързо разрастващия се пазар за доставчици на данни, препродавачи на данни, доставчици на услуги с добавена стойност и доставчици на геоинформационни услуги

1.10 Комитетът споделя мнението, че сигурността е от жизненоважно значение за гражданите на Съюза. Но според ЕИСК, независимо от разпоредбите на предложената директива, една по-всеобхватна обща европейска политика за сигурност би спомогнала, наред с другото, за разрешаването на проблема с прекомерно строгия контрол по отношение на спътниковите данни с висока разделителна способност (СДВРС), от страна на няколко държави членки.

1.11 Освен това ЕИСК призовава Съвета да работи в хармонично съгласие за разработването и насърчаването на европейска космическа политика, която да даде импулс на мира, сигурността и икономическия растеж въз основа на открит подход на сътрудничество за развитието и използването на космическите технологии и данните, генерирани от тях.

1.12 Комитетът привлича вниманието на Комисията към предходните становища на ЕИСК относно космическата политика ⁽²⁾.

2. Предложение за директива

2.1 Предмет на предложението за директива е разпространението с търговска цел на спътникови данни от наблюдение на Земята в Съюза, по-специално въпросът за определянето и контрола на СДВРС като обособена категория данни, чието разпространение с търговска цел изисква диференциран регулаторен режим.

2.2 СДВРС се използват при доставката на геопространствени продукти и услуги, чийто пазар се разраства. СДВРС са безусловно необходими при мониторинга на околната среда, градоустройството, управлението на природните ресурси и управлението на бедствия и извънредни ситуации.

2.3 Но те са от значение и за сигурността и отбраната на държавите членки и затова генерирането и разпространението на СДВРС от търговските оператори подлежи на регулиране от държавите, където са регистрирани операторите. Затова понастоящем не съществува общ регулаторен подход на национално равнище относно обработката на СДВРС и относно услуги и продукти, основани на такива данни. Това води до разпокъсана регулаторна уредба в Европа, отличаваща се с липса на съгласуваност, прозрачност и предсказуемост, а това на свой ред пречи на пазара изцяло да реализира потенциала си.

⁽²⁾ ОВ С 67, 6.3.2014 г., стр. 88; ОВ С 327, 12.11.2013 г., стр. 38; ОВ С 341, 21.11.2013 г., стр. 29; ОВ С 299, 4.10.2012 г., стр. 72; ОВ С 43, 15.2.2012 г., стр. 20; ОВ С 44, 11.2.2011 г., стр. 44; ОВ С 339, 14.12.2010 г., стр. 14; ОВ С 162, 25.6.2008 г., стр. 24.

2.4 Предложението за директива цели да осигури правилното функциониране на вътрешния пазар на продукти и услуги, основани на СДВРС, посредством създаването на съгласувана правна уредба за разпространението на СДВРС и адекватно и достатъчно ниво на информация за достъпността на СДВРС за търговски цели, както и да улесни конкуренцията на равнището на доставчиците на данни посредством създаването на прозрачна, предсказуема и справедлива правна уредба във всички държави членки и гарантирането на свободното движение на данни в целия ЕС.

2.5 Целта е прилагането на предложената директива да има положително икономическо въздействие поради по-високата степен на прозрачност, правна сигурност и предсказуемост по отношение на разпространението на космически данни. Предвижда се положителен ефект за създаването и разрастването на предприятия, продажбите на данни от наблюдението на Земята, както и по отношение на конкурентоспособността в международен план. Освен прякото създаване на нови работни места в предприятията за препродаване на данни/услуги с добавяне на стойност и за доставка на данни, в резултат на по-висококачествените услуги и по-конкурентните цени е вероятно да се създаде допълнителен ръст на заетостта на други равнища във веригата за създаване на стойност (напр. в предприятия, използващи СДВРС, производители и оператори на спътници). Освен това се очаква допълнителен непряк ръст на заетостта, тъй като създаването на едно работно място в космическата индустрия води до създаването на до пет нови работни места в други сектори.

2.6 Основните разпоредби на предложението за директива са:

- a. ясно определение на СДВРС, основаващо се на основните технически параметри за генериране на такива данни;
- б. уточняване на процедурата, която държавите членки трябва да следват при проверката и одобряването на предоставянето на СДВРС за търговски цели;
- в. системата за докладване, която държавите членки трябва да следват, така че Комисията да може да осъществява достатъчен надзор във връзка с функционирането на директивата.

2.7 Държавите членки ще трябва да транспонират директивата в националното си законодателство до 31 декември 2017 г.

3. Общи бележки

3.1 Развитието на космическите технологии, продукти и услуги е от решаващо значение за бъдещето на Европа. Както беше вече посочено от Комитета, „Трябва да се обърне особено внимание на значението на космическия сектор за разширяването на познанията, благосъстоянието, икономическата сила и иновативността.“⁽³⁾ Икономическите, социалните и екологичните ползи от един динамичен пазар за европейските космически приложения биха били доста съществени.

3.2 Европа разполага с уникална възможност да разработва и насърчава космическа политика, която би дала импулс на мира, сигурността и икономическия растеж въз основа на открит подход на сътрудничество за развитието и използването на космическите технологии и данните, генерирани от тях.

3.3 Макар и да споделя позицията, че сигурността е от жизненоважно значение за Съюза, ЕИСК смята, че, независимо от разпоредбите на предложената директива, една по-всеобхватна обща европейска политика за сигурност би спомогнала, наред с другото, за разрешаването на проблема с прекомерно строгия контрол по отношение на спътниковите данни с висока разделителна способност (СДВРС) от страна на няколко държави членки.

3.4 Европа се нуждае от динамичен търговски космически сектор във всички сегменти на веригата за създаване на стойност⁽⁴⁾, за да запази независимия си достъп до космически технологии и спътникови данни от наблюдението на Земята и да развие силна, независима космическа индустрия.

3.5 ЕС се забави твърде много при разработването на политиките и правните рамки за осигуряване на правилното функциониране на вътрешния пазар за космически продукти и услуги и за изграждането на динамичен сектор за генериране и използване на космически данни. Бавното развитие на предприятията за космически приложения надолу по веригата в Европа означава, че иновации, създаване на богатство и позиции на световния пазар в различни космически сектори се губят в полза на САЩ, Русия, Китай и др.

⁽³⁾ CSMI/115 — CES2861-2013, пар. 3.1.

⁽⁴⁾ Веригата за създаване на стойност включва сателитните оператори, доставчиците на данни, препродавачите на данни (които продават СДВРС, получени от сателитни оператори и доставчици на данни от ЕС и извън него), доставчиците на услуги с добавена стойност, доставчиците на геоинформационни услуги, научноизследователските институти, правителствата и потребителите.

3.6 Европа се нуждае от проактивна търговска стратегия за развитието на своите космически технологии, продукти и услуги на един бързо разрастващ се световен пазар. Тази стратегия трябва да бъде договорена и координирана на европейско равнище, за да се гарантира премахването на вътрешните пречки пред развитието.

3.7 Търговската стратегия трябва да включва съгласувана и стабилна регулаторна рамка, силна индустриална база, включително солидна база от МСП, конкурентоспособност и разходна ефективност, пазари за приложения и услуги и технологично независим достъп до космическото пространство, космическите технологии, продукти и услуги. Тези изисквания са изрично одобрени в индустриалната политика на ЕС за космическия сектор ⁽⁵⁾.

3.8 За да гарантира силна европейска търговска космическа индустрия, ЕС трябва да подкрепи постигането на необходимата критична маса от европейски предприятия — от МСП до големи световни организации, опериращи в областта на развиването и експлоатацията на продукти и услуги, основаващи се на спътникови данни.

3.9 Необходими са и политики, насърчаващи формирането на повече специалисти с висше образование в областта на космическата индустрия — инженери, специалисти в областта на ИКТ и бизнес мениджмънта, особено що се отнася до бързо разрастващия се пазар за доставчици на данни, препродавачи на данни, доставчици на услуги с добавена стойност и доставчици на геоинформационни услуги.

3.10 Развитието на търговския космически сектор зависи до голяма степен от институционалните обществени поръчки. Законодателство, с което да се въведе политика за обществени поръчки в космическия сектор, чийто надзор да се осъществява на равнището на ЕС, би било от полза за сектора.

4. Специфични бележки

4.1 Комитетът споделя мнението, че политиката на сигурност е от жизненоважно значение за гражданите на Съюза. Но прекомерно строгият контрол по отношение на спътниковите данни с висока разделителна способност (СДВРС) от страна на няколко държави членки пречатства до голяма степен развитието на европейския търговски пазар за данни от наблюдението на земята и дава възможност на конкуренти извън ЕС да се възползват от тази ситуация.

4.2 Липсва качествена информация за мащаба и дейността на европейския сектор, който се занимава с разработването на приложения и услуги, основаващи се на спътникови данни. Би трябвало да се направи проучване на различните сегменти от веригата за създаване на стойност, участващи в развитието на приложения на космически продукти и услуги надолу по веригата. Качествени данни относно потенциала за разкриване на работни места и създаване на богатство в различните сектори биха стимулирали пазара и осигурили по-голяма подкрепа за тази политика.

4.3 Пазарът за спътникови данни с висока разделителна способност (СДВРС) в ЕС е слабо развит в сравнение със САЩ, където съществува единен пазар. Силната позиция на секторите за наблюдение на Земята в САЩ се основава на технически усъвършенствани спътникови системи, ясна регулаторна рамка и голямо обществено търсене на търговски СДВРС и услуги. Освен това конкурентите от САЩ се ползват от много ефективни синергии между гражданския и военния/отбранителния сектор по отношение на научноизследователската и развойната дейност. Освен силната конкуренция от САЩ, се явяват и сериозни конкуренти в Индия, Китай, Канада, Корея и Тайван, които предлагат СДВРС на европейския пазар посредством препродавачи на данни.

Брюксел, 15 октомври 2014 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

⁽⁵⁾ COM(2013) 108 final.